

”סיפורי מסגרת ירושלמים” למטלת הביצוע – המכון הישראלי לדמוקרטיה

לפניכם שלושה סיפורי מסגרת ירושלמיים, אשר מכל אחד מהם ניתן לגזור מגוון של בעיות ונושאים למטלת הביצוע, כמו גם מבחר של ”בעלי עניין” ופתרונות אפשריים. חומרי המכון הישראלי לדמוקרטיה יכולים להיות לעזר רב בסקירת הספרות וברקע כללי על נושא סיפור המסגרת, ולתת כיוון לפתרונות אפשריים. מעבר לחומר המחקרי של המכון המובא בסוף כל סיפור מסגרת, רצוי להפנות את התלמידים לאתר המכון, למציאת חומר עדכני בהתאם לסיפור שבחרו. בכל סיפור מסגרת הודגשו ”בעלי העניין” בצבע תכלת, ובעיות נגזרות בצהוב. בסוף כל סיפור צוינו מקורות לסקירת ספרות מתוך מחקרי המכון.

1. ”מזרח ומערב”:

כפרים ושכונות פלסטיניים שהיו בעבר מחוץ לתחומי ירושלים, שייכים היום לתחום המוניציפאלי של העיר, כחלק מ”מזרח ירושלים”.

מעמדם חלק מהפלסטינים הוא מעמד של ”תושבי קבע” המאפשר להם להחזיק בתעודת זהות ישראלית אך לא להחזיק בדרכון ישראלי.

תושבי קבע רשאים לבחור בבחירות לעיריית ירושלים, ואינם זכאים להשתתף בבחירות לכנסת במדינת ישראל.

לטענת תושבים רבים במזרח העיר, קיימת הזנחה בשירותים העירוניים במזרח לעומת המערב, אין קווי אוטובוס של ”אגד” הנכנסים לחלקה המזרחי של העיר, ובנוסף לכך חסרים מרכזי בילוי ותרבות לנוער במזרח העיר.

רבים מהתושבים נתקלים בהגבלות תנועה מסיבות ביטחוניות, בדיקות מחמירות ועיכובים בכל מקום, כאשר במקרים רבים הם חשים פגיעה בכבודם ופרטיותם כאשר הם נבדקים ע”י אנשי ביטחון במקום ציבורי ובצורה משפילה.

קשיים אלה מכבידים גם על פרויקטים שמטרתם ליצור קשר בין נוער ישראלי ופלסטיני. בנוסף לכך טוענים תושבי מזרח העיר, כי השילוט ברחובות ובאתרים בעיר אינו מתחשב כמעט בשפה הערבית, מלבד אזורים מסוימים בעיר המזרחית. שלטי הכוונה והסבר ואפילו כתובת ”ברוכים הבאים” בכניסה לירושלים, מופיעים בדרך כלל בעברית בלבד, למרות שהשפה הערבית היא שפה רשמית שנייה במדינה.

נסו למצוא נושא אחד בו ניתן לבדוק לעומק את הסיבה לבעיה, ולהציע פתרון מעשי.

ספרות מחקרית רלבנטית:

1. איזון בפעילות המשטרה – טרור וסדר ציבורי. פרויקט משטרה-חברה. גדעון פישמן (עורך), 2005.
2. ”האמנם מדינת כבוד האדם?” מחקר מדיניות 40. אלוף הראבן, 2003.
3. הקרב של המאה ה-21: דמוקרטיה נלחמת בטרור. דן מרידור, חיים פס. 2006.

2. "השסע הדתי-חילוני":

בית הספר "רנה קאסן" נמצא בלב שכונת "רמות אשכול", צמוד ל"גבעת התחמושת". השכונה שהייתה חילונית בעיקרה בעבר, הופכת בשנים האחרונות לשכונה חרדית באופייה. ביה"ס "רנה קאסן" כולל תלמידים המגיעים ממקומות שונים בעיר, ביניהם יהודים וערבים, דתיים וחילוניים וכולם לומדים בכיתות מעורבות של בנים ובנות.

מציאות זו גורמת למתיחות רבה בין תושבים חרדים וחילוניים ובין תושבים חרדים ותלמידי בית הספר.

הנהלת בית הספר ומועצת התלמידים, החליטו לפתח ולתכנן מספר סוגים של פעילויות אשר ישפרו את היחסים בין הקבוצות, יעמיקו את הידע וההבנה בין הצדדים, ויביאו לשיפור האווירה בשכונת רמות אשכול.

עליכם להציע ולתכנן פעילויות בכיוון זה, אם בתוך בית הספר, או במפגשים בשכונה, או ביצירת "קבוצות דיאלוג" של נציגים מהצדדים השונים.

תכננו את מטרות הפעילות, המשתתפים, התכנים והקריטריונים לבדיקת הצלחת הפעילות.

ספרות מחקרית רלבנטית:

1. אמנת גביזון-מדן – עיקרים ועקרונות: מסד לאמנה חדשה בין יהודים בענייני דת ומדינה בישראל. יואב ארציאלי, 2003.
2. דתיים וחילוניים בישראל: מלחמת תרבות? מחקר מדיניות 4, אביעזר רביצקי 1997.
3. שבת אחים – יחסי חילונים – דתיים: עמדות, הצעות, אמנות. אורי דרומי (עורך) 2005.